

Місцеве саморядування

40

Юрій ПОТАШНИЙ,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

До Національного конгресу місцевого саморядування увійшли три загальноукраїнські об'єднання: Асоціація міст України, Всеукраїнська асоціація сільських і селищних рад та Українська асоціація місцевих і регіональних влад. Метою задекларували спільну діяльність, спрямовану на формування державної регіональної політики, удосконалення територіальної організації влади. Угоду про співробітництво асоціації підписали 26 січня 2010 року. Підґрунтям для співпраці став Закон «Про асоціації органів місцевого саморядування», ухвалений торік.

До керівного органу – Ради конгресу – обрано 18 осіб. Асоціації по черговою головуватимуть у конгресі впродовж півроку. Робочими структурами стануть шість постійних комісій:

- з питань бюджетної та податкової політики;
- з питань економічного розвитку, комунальної власності та земельних відносин;
- з питань житлово-комунального господарства;
- із соціальних та гуманітарних питань;
- моніторингова комісія;
- з питань розвитку місцевого саморядування та вдосконалення адміністративно-територіального устрою України.

Президент Асоціації міст України, Дніпропетровський міський голова Іван КУЛІЧЕНКО, що головував на першому спільному засіданні, не раз наголошував: конгрес – це не політична організація, а форма співпраці задля оборо-

ни прав територіальних громад.

Якщо Асоціація міст України здійснює активну діяльність уже протягом 17 років, то інші два учасники Національного кон-

гресу місцевого саморядування виникли зовсім недавно. Так, про створення Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад було заявлено на всеукраїнській нараді, яка відбулася 23 травня минулого року.

– Місцеве саморядування на селі лише жевріє. Адже в містах завжди були виконавчі комітети, а в селах і селищах всіма питаннями соціально-економічного розвитку займалися колгоспи. Тож після розвалу колгоспів у сільрад перед сільськими жителями залишилися тільки зобов'язання: фінансові й матеріальні ресурси для здійснення повноважень зникли, – каже **голова Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, Липинський сільський голова Волинської області Богдан ГУСАК**.

Найбільша проблема місцевого саморядування вбачається в заполітизованості рад, що неодмінно спричиняє неефективність роботи. Ось уже кілька років Асоціація міст України домагається, аби вибори до сільських, селищних і міських рад здійснювалися за мажоритарним принципом. Міські голови ще минулого літа на зібранні в Ялті прийняли рішення блокувати вибори, доки не буде внесено відповідні зміни до виборчого законодавства.

– Усі найвищі органи влади й опозиція виступають за мажоритарну систему. Однак народні депутати водять нас, як зайців, по колу, а поправок до закону не ухвалюють, – нарікає **Запорізький міський голова Євген КАРТАШОВ**.

Іван ШИЛЕПНИЦЬКИЙ, голова Чернівецької обласної ради,

пропонує не впроваджувати мажоритарної системи виборів на рівні районних і обласних рад. «У такому разі ми повернемося в ті часи, коли зранку мали одну коаліцію, а після обіду – другу. Насправді партійна система зробила лише перші кроки, а тому не слід її руйнувати. Тут вибори мають відбуватися хоча й за партійними списками, однак відкритими», – переконаний він.

На думку І. Шилепницького, органам місцевого саморядування слід передати численні повноваження районних та обласних адміністрацій. За його словами, обласні державні адміністрації, приміром, мають зосередитися на виконанні трьох основних функцій: контролю за виконанням законодавства, координації зусиль правоохоронних і адміністративних органів, захисті корпоративних інтересів держави в регіоні.

Голова наймолодшого міста в Україні – Славутича, що на Київщині, – Володимир УДОВИЧЕНКО також палкий прихильник децентралізації державної влади. «Щоб не було козачків на місцевому рівні», – зауважує мер. Славутичський голова пропонує не винаходити унікальної виборчої системи, а

скористатися досвідом сусідніх країн, яким вдалося втілити в життя успішну систему влади на місцях. На його погляд, гідний уваги польський досвід. Справа стала за

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНГРЕС МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

рішенням Верховної Ради. Тож якщо народні депутати й надалі сидітимуть склавши руки, В. Удовиченко вважає за необхідне ініціювати дострокові парламентські вибори.

Скаржитися на народних депутатів і **Роман ТЕРЕШКУН, керівник Тисменицького відділення Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, що на Івано-Франківщині.** Його вже п'ять

каденцій обирають сільським головою Угриніва, а помічі від парламентаріїв і досі не бачив. «Треба нам якнайшвидше організувати зустріч з народними обранцями, й нехай вони прозвітують про роботу в своєму окрузі», – ремствує Р. Терешкун. За його словами, через пропорційну систему виборів дві третини сільрад Тисменицького району залишилися без представництва як у районних, так і в обласних радах, не кажучи вже про Верховну Раду.

Делегат Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад від Вінницької області теж нарікав на народних депутатів, які не балують сільський люд своєю увагою, ратував за надання сільським головам права балотуватися до районної чи обласної ради. Адже нині сільські голови не мають голосу на сесіях райрад, а тому не можуть захистити інтереси громад.

Мер міста Українка (Київська область) Павло КОЗИРЄВ запропонував доповнити звернення конгресу до Верховної Ради двома вимогами: запровадити повсюдне самоврядування, дозволивши місцевим

радам розпоряджатися землями поза межами населених пунктів, і ліквідувати районні державні адміністрації, замінивши їх виконавчими комітетами райрад.

Віце-президент Асоціації міст України з виконавчої роботи Мирослав ПІТЦИК зауважив: оскільки згідно з Конституцією обласні й районні ради мають представляти

інтереси територіальних громад, то доцільно було б змінити систему виборів до цих органів. Нині частіше до обласних і районних рад обирають жителів міст, де сильніші партійні осередки, ніж у селах чи селищах.

– Нехай би партії поборолися у мажоритарних округах. Лише потім, ставши депутатами, партійні висуванці могли б сформувати фракцію в районній чи обласній раді, – запропонував свій варіант виборчої системи М. Пітцик.

Віце-президент Української асоціації місцевих і регіональних влад, голова Чернігівської обласної ради Наталія РОМАНОВА

наголосила на необхідності «знайти розумну формулу» організації виборів до представницьких органів. Адже, за її словами, виборча система з так званими партійними списками має 16 різновидів.

Після запеклих дискусій учасники зібрання ухвалили три важливі документи, в яких відтворено спільне бачення шляхів розв'язання найбільш актуальних проблем у сфері місцевого самоврядування: Маніфест Національного конгресу місцевого самоврядування, Резолюцію щодо напрямів бюджетної політики держави і Звернення до Верховної Ради України щодо вдосконалення законодавства про місцеві вибори. Серед основних вимог є такі:

– місцеві вибори до сільських, селищних та міських рад провести на мажоритарній основі, а в районних та обласних радах запровадити таку виборчу систему, яка забезпечила б представництво відповідних громад у цих радах;

– здійснити децентралізацію влади і фінансів та прийняти нову редакцію Бюджетного кодексу.

В обговоренні проекту державного бюджету на 2010 рік узяв участь **ві-**

конувач обов'язків міністра фінансів України Ігор УМАНСЬКИЙ. Як відомо, новий документ декларує встановлення прямих відносин із місцевими бюджетами: замість 691 планується сформувати 12032 бюджету. Серед новацій – розширення переліку видатків, що враховуються під час визначення обсягу міжбюджетних трансфертів; розширення переліку витрат бюджетів розвитку; надання субвенцій з державного бюджету на соціально-економічний розвиток, зокрема сіл, селищ і малих міст; спрощення порядку та скорочення термінів затвердження місцевих бюджетів.

Збільшення надходжень до місцевих бюджетів має відбутися за рахунок долучення до них у повному обсязі плати за землю, а також податку з власників транспортних засобів та збору за забруднення навколишнього природного середовища, зарахування податку з доходів фізичних осіб за місцем податкової адреси особи, а не за місцем роботи, запровадження податку на нерухомість із подальшим віднесенням його до другого кошика доходів місцевих бюджетів. За словами І. Уманського, створити механізми зарахування податку на прибуток підприємств (філій) за місцем фактичного розташування вдасться не раніше 2011 року.

Під час проведення конгресу прийшла приємна звістка: Держказначейство дозволило бюджетам місцевого самоврядування розраховуватися за капітальними видатками 2009 року. Як відомо, напередодні Нового року всі рахунки місцевих бюджетів були несподівано заблоковані, що спричинило фінансовий параліч на місцях.

На зборах Національного конгресу місцевого самоврядування виступили міністри – економіки Б. Данилишин, регіонального розвитку та будівництва В. Куйбіда, з питань житлово-комунального господарства О. Кучеренко.